

особистості й її розвитку як суб'єкта навчання та спілкування, його культури розробляли такі вітчизняні вчені, як Б. Баєв, О. Раєвський, І. Синиця, П. Чамата і – в наш час – Г. Балл, І. Бех, М. Боришевський, О. Киричук, С. Максименко, Т.О. Піроженко, Т. Російчук, Г. Чайка, Т. Чмут, Т. Щербан та ін. В дослідженнях Н. Кузьміної, В. Кан-Каліка, А. Мудрика, А. Щербакової та ін. було доведено, що спілкування є найважливішим професійним інструментом педагогічної діяльності.

Оптимізація навчально-виховного процесу у ВНЗ залежить від того, як сприймають і розуміють один одного педагог і студент чи прагнуть вони до взаєморозуміння. Низький рівень комунікативності педагога руйнує середовище професійної діяльності, створює бар'єри, що перешкоджають взаємодії із студентами. За даними І. Скрип'юка, лише 30 % педагогів у змозі адекватно оцінити взаємини студентів у групі. Однаковою мірою це можна віднести і до ступеня адекватності самооцінки педагогом власного ставлення до студентів. Високу адекватність сприйняття і розуміння педагогом себе й інших І. Скрип'юк пов'язує з наявністю в нього таких особистісних, якостей, як спрямованість на творчість, на позитивний результат у роботі, на взаємодію з учасниками спільної навчальної діяльності. Ефективність професійно-педагогічного спілкування викладача залежить від рівня сформованості його комунікативної культури.

Отже, саме завдяки ефективному педагогічному спілкуванню створюється сприятлива атмосфера для позитивних змін особистості викладача; розвитку особистості студента, оволодіння ним знаннями й уміннями, необхідними для становлення майбутнього фахівця. У подальшому ми продовжимо роботу над визначенням провідних соціально-психологічних чинників розвитку культури педагогічного спілкування та умов ефективної педагогічної взаємодії викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

Соцький К.О.

ВДПУ ім. М. Коцюбинського

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ТА САМОРОЗВИТКУ

Сучасна клінічна практика потребує фахівців, які володіють сучасними технологіями догляду за пацієнтами та надання медичних послуг відповідно до європейських стандартів. Це вимагає від медичних працівників готовності до постійного професійного самовдосконалення. Таку готовність, на нашу думку, потрібно формувати в студентів ще під час їхнього навчання в медичному коледжі.

У своєму дослідженні ми робимо акцент саме на професійному саморозвитку, засобами якого, на думку російської дослідниці Л. Мітіної, є самовиховання, самоосвіта та самовдосконалення у поєднанні з професійною діяльністю. Цінними для нашого дослідження є також висновки О. Ігнатюк, що

професійно-особистісний саморозвиток здійснюється за допомогою механізмів самопізнання, самоорганізації, самоосвіти, самооцінки, саморегуляції як прагнення до самоактуалізації на основі розвитку професійного мислення, реалізації творчого потенціалу, різноманітних форм дослідницької діяльності та інших способів інтенсифікації цього процесу. Творча самореалізація є важливим стимулом нескінченного процесу саморозвитку.

Аналіз наукових ідей В. Андрєєва, Б. Гершунського та ін. дозволив нам виділити щодо процесу формування готовності студента до професійного самовдосконалення та саморозвитку такі позитивні чинники:

- створення *організаційних умов* (розширення вузівського компоненту за рахунок введення в освітній процес семінарів, спецкурсів, гуртків, спрямованих на формування в студентів готовності до професійного самовдосконалення; здійснення контролю за якістю підготовки випускників медичного коледжу; проведення моніторингу якості освіти в коледжі);

- створення *педагогічних умов*: організація спеціального освітнього середовища, яке стимулює процес професійного самовдосконалення студентів і викладачів; створення спеціально змодельованих проблемно-творчих ситуацій, які формують міцні знання, уміння, навички роботи щодо професійного самовдосконалення; організація ситуацій успіху в навчальному процесі і під час проходження практик; методичне забезпечення процесу професійного самовдосконалення студентів медичного коледжу);

- створення *психологічних умов* (забезпечення мотивації студента до процесу професійного самовдосконалення за рахунок засобів інформування про „Я-концепції” та засоби розвитку прийомів особистісної рефлексії; про вимоги, що пред'являються до фахівця, престиж і привабливість його професії; встановлення співтворчих стосунків суб'єктів освітнього процесу; формування в студента емоційно-ціннісного ставлення до медичної діяльності, самосвідомості та ухвалення рішення зайнятися самовдосконаленням; розвиток умінь планування та вироблення програми самовдосконалення, умінь здійснювати діяльність рефлексії; складання індивідуальних планів творчого саморозвитку; підвищення пізнавальної, творчої та соціальної активності студентів).

Вказані умови, що розглядаються нами як позитивні чинники, сприяють ефективному формуванню готовності студентів до професійного самовдосконалення та саморозвитку.